

Storm op zee

THEMA: WATER

- Drijvend op het glas – 3**
- Zangmiddag van de Vrede – 5**
- De zee kwam door de brievenbus – 6**
- Column: Opgevangen regenwater – 7**
- Vele gezichten: Mathilde Andriessen – 8/9**
- In memoriam – 10**
- Uit de kerkenraad – 11**
- Gemeente in beweging – 12/13**
- Collectiebestemmingen – 14**
- Financiële bijdrage – 14**
- Agenda – 15**
- Boekpresentatie – 15**
- Kerkdiensten – 16**

Water: dreiging en kans

Door Jan van Aller

Als voormalig Vlootpredikant bij de Koninklijke Marine spreekt het thema 'Water' mij op meerdere manieren aan. Uiteraard (1) het aspect van varen op zee – 'de grote plas'. Maar ook (2) de rijke en veelzijdige symboliek van water in religieuze zin heeft mij altijd geprikkeld. En tenslotte: in deze tijd van zorgen over het milieu, zien we in ons natte (of juist soms te droge) kikkerlandje die beide aspecten ieder jaar weer: water als dreiging en als kans.

(1) Tijdens mijn jaren bij de marine ontstonden de gesprekken vaak terwijl je samen over de reling stond te turen.

De zee is altijd anders: anders van kleur, anders van beweging, anders van geur. Soms sprookjesachtig mooi, vooral bij het opkomen en weer dalen van de zon. Maar soms ook bedreigend, woest, meedogenloos. Wie wel eens een echte storm op open zee heeft meegemaakt weet hoe indrukwekkend het is als een schip, dat in de haven liggend zo machtig lijkt, meters de lucht in wordt getild en dan met een daverende klap weer in de zee terugvalt.

Het maakt denk ik dat veel zeelui – net als anderen die voor hun werk direct afhankelijk zijn van de natuur – toch

meer dan gemiddeld 'vatbaar' zijn voor de gedachte dat niet alles maakbaar is – dat er machten zijn die groter zijn dan jezelf – en voor sommigen het besef: dat je je eigen veiligheid niet in alles kunt organiseren, en dat het goed is om te weten dat je bij de Eeuwige een veilige haven kunt vinden, wat er ook gebeurt.

Het oude Engelse zeemanslied 'Eternal Father, strong to save' werd in bijna iedere kerkdienst op zee wel gezongen of beluisterd!

Lees verder op pagina 2

(2) Uit de rijke symboliek die water in de Joodse en Christelijke traditie heeft, wil ik twee voorbeelden noemen.

Het Jodendom kent niet de doop, maar wel het reinigingsritueel in een Mikwe-bad. Er zijn er nog verschillende in gebruik. Zelf was ik enorm geraakt toen ik in de Franse stad Carpentras het veertiende eeuwse Mikwe-bad kon bezichtigen (*zie foto*) Diep onder de grond, in de gewelven van de oude synagoge, is daar een volkomen heldere bron van water, die alle eeuwen van vervolging en oorlog heeft doorstaan. Alleen dat besef al is indrukwekkend. Bij het Mikwe-bad gaat het niet om een lichamelijke, maar om een spirituele reiniging. Tommy Wieringa heeft die ervaring indringend beschreven in zijn boek 'Dit zijn de namen'. 'Een nieuwe ziel, wie zou dat niet willen' – laat hij een oude rabbi zeggen.

Bij de christelijke doop heeft het besprenkelen met water (of in sommige kerken: een volledige onderdompeling) ten onrechte de connotatie gekregen met 'afwassen' van de oude, zondige staat. Oorspronkelijk echter is de doop een herhaling van al die momenten dat er een doorgang mogelijk bleek waar dat

niet kon: de voor de Faraó gevluchte Hebreeërs die onverwacht een veilige doortocht door de zee vonden – de rivier Jordaan die als een dodelijke grens tussen het verleden en de toekomst lag, bleek onverwacht een doorwaadbare plek te hebben – etc. Belangrijk is het besef, dat water dan staat voor de dreiging dat je er kopje-onder in kunt gaan. De doop (taalkundig is het verwant aan 'diep') herinnert ons eraan, dat wij in de naam van de Eeuwige God uit en door de 'dode momenten' heen worden gehaald – dat niet de dood maar het nieuwe leven het laatste en beslissende woord over onze levens spreekt.

Tenslotte ervaren we de laatste jaren in Nederland ook weer letterlijk die dubbele betekenis van water: in de zomers snakken we naar water, maar de winters lijken steeds natter te worden. Het levert de geweldig grote uitdaging op om dat overvloedige water van de wintermaanden, beter dan we nu doen, vast te houden voor de droge zomers. Wij hebben thuis dan wel heel braaf een mooie grote regenton, maar iedereen die er ook een heeft weet dat dat bij lange na niet genoeg is voor wat ik hier bedoel. Ik las laatst over een

zinnige en haalbare manier om als particulier veel meer 'hemelwater' (!) vast te houden: je schijnt in je kruipruimte of kelder, grote kunststoffen zakken te kunnen laten plaatsen waar je duizenden liters winterwater voor de droge zomer kunt opsparen. En 'in het groot' staan we ook voor die uitdaging. Om in de dreiging van het 'wassende water' oeg te blijven houden voor verrassende doorgangen en nieuwe kansen.

*ds. Jan van Aller
geestelijk verzorger politie Amsterdam*

Mikwe in Carpentras

Het Veerse Meer

Drijvend op het glas

Door Thijs Broer¹

Het schip stooft over het water, de zeilen bolden helder wit tegen de blauwe hemel. Er stond een stevige noordwesten-wind. In de vlagen helde de boot diep naar de lijszijde, zodat het water over het dek bruiste en hoog opspatte in de zon. Gillend van plezier hielden de meisjes zich vast aan de reling. In de vroege ochtend was ik uitgevaren met mijn dochtertje van negen, mijn vriend Emile en zijn dochter van tien, die uit Amerika waren overgekomen. Op het stille water van het Kanaal door Walcheren, van Vlissingen naar Veere, hadden de meisjes binnen met de iPad gespeeld. Maar nu, op het Veerse Meer, waren ze aan dek, met glanzende ogen van opwinding.

Opeens voelde ik de kiel schokken op de bodem, een paar seconden later lagen we stil. Iets te overmoedig was ik voor bij de rood-witte tonnenrij van een ondiepte gevaren. In een flits zag ik voor me dat we hier zouden blijven steken en vlot getrokken moesten worden door de reddingmaatschappij: het zou een smadelijke afloop zijn van de zeildag. Wachten op hoogwater was ook geen optie: sinds de aanleg van de Deltawerken was er geen getij meer op het Veerse Meer. Snel trok ik het voorzeil strak aan de loefzijde, zodat het schip door de druk van de harde wind nog meer slagzij maakte. Ik duwde het roer dwars richting dieper water, en tergend langzaam, met kleine schokjes, kwam de kiel weer los. Joelend van de opluchting voeren we verder. 'Varen is nog mooier,' riep Emile, 'als je schipbreuk hebt geleden!'

In de luwte van een van de eilandjes gingen we voor anker. Terwijl de garnalen met knoflook in de pan sisten,

plonsden we één voor één in het frisse, zoute water. Onder de oppervlakte was het stil, luchtballen stegen geruisloos op in het heldere grijsblauw; het schroefgeluid van passerende motorjachten in de verte klonk als licht getinkel. Toen ik boven kwam ruiste opeens de wind weer door de tuigage en de bomen van het eiland, de golven klotsten over het basalt.

Sinds de aanleg van de Deltawerken was Zeeland een walhalla geworden voor de watersport. Bijna alle gaten tussen de eilanden, in de jaren vijftig en zestig nog kolkende zeestromen, waren afgesloten met zware dammen en een stormvloedkering, zodat het water op het Veerse Meer, de Grevelingen en het Haringvliet bijna niet meer stroomde. Nergens in Nederland kon je zo zorgeloos op zout water varen als tussen de Zeeuwse eilanden. Zo was het ook die middag op het Veerse Meer. Bij windkracht 6 uit het noordwesten was het op de

Noordzee een heksenketel, maar aan de binnenkant van de dam, nog geen honderd meter van de donderende branding, scheerden vele tientallen zeiljachtjes en surfers over het vlakke water. Boven de stranden, waar de zomer begin juni al begonnen leek, klapperden feestelijke vlaggen. En door de vaargeulen, gemarkeerd met rode en groene boeien, voer een optocht van motorboten van en naar de haven van Veere. De rode baksteen van het vestingstadje gloeide op in de middagzon.

Het was moeilijk voorstelbaar dat bijna het hele eiland Walcheren in het eerste jaar na de oorlog nog onder water had gestaan, van Veere aan de noordoostzijde en Vlissingen aan de Schelde tot Westkapelle op de westelijke kaap. In oktober 1944 hadden de geallieerden de dijken op vier plaatsen gebombardeerd om de Duitse bunkers aan de kust af te snijden van het achterland.

Lees verder op pagina 4

1) Passages uit: Thijs Broer, *Langs de kust, de Nederlanders en de zee*. 2014
Prometheus · Bert Bakker Amsterdam.

De zee golfde maand in maand uit tweemaal daags over het eiland, om zich met eb weer terug te trekken naar de laagstgelegen gebieden en de bressen in de dijk, met achterlating van een troosteloos, zompig landschap vol rottende kadavers van verdronken paarden en koeien. De bewoners waren naar de hoger gelegen dorpen gevlucht of bivakkeerden op de eerste verdieping van hun huizen, waar ze bij iedere vloed het grijze water zagen komen.

Het dichten van de dijken kwam moeizaam op gang door najaarsstormen en gebrekkig materieel. Pas na de Duitse capitulatie in mei '45 kon het werk met zware werktuigen en arbeiders uit het hele land worden aangepakt.

A. den Doolaard, vestigde zich van mei tot augustus 1946 in Vlissingen en beschreef in *Het verjaagde water* van nabij de maandenlange strijd van waterbouwkundigen en dijkwerkers. Om het water bij eb via de sluizen te lozen maakten bulldozers gaten in de dijk van het kanaal tussen Veere en Middelburg. Hoofdingenieur Van Hummel reed erheen, laat in de middag, om de slotakte niet te missen: Juichend en bruisend en kuivend vloog het naar buiten, als door een dijkgat bij eb. Hij stond er stil naar te kijken, over zijn stalen brillette heen, de handen op de rug, de gelaarsde benen een eindje uit elkaar. Hij stond er zoals hij urenlang bij het Nollegat had gestaan, bij het gat van Westkapelle, bij het Veerse gat, wanneer het ebwater pikzwart kwam aan zwellen uit het hart van het eiland. Dan volgde de kentering, en de boosaardige terugkeer der wateren. Dan stond hij zijn plannen te wikken en te wegen, Maar nu stroomde het water door de schemering naar zee, in een eb, waar nooit meer een vloed op zou volgen. Net op tijd voor de winter van '46 was Walcheren gered.

Nog geen mensenleven later waren we in de ochtend langs de plek gevaren waar het troebele water kolkend in het kanaal was gestroomd, op weg naar zee. En nu zag ik in de verte, ten noordwesten van Veere, de vlakke nieuwe dijk waarmee het Veerse Gat was gedicht. Daar lag nu een buitendijkse jachthaven met een wit bos van masten; kleurige vlaggen wapperden in de wind. 'Een eb waar nooit meer een vloed op zou volgen.' Voor Walcheren was dat waar gebleken. Ook bij de grote Watersnood van 1953 was Walcheren gespaard. Sinds de aanleg van de Deltawerken lag het eiland er vredig en welvarend bij, zoals de rest van Nederland.

Vlakbij, aan de andere kant van het Veerse Meer, zag ik de groene dijken van Noord-Beveland, het eiland waar Maarten Biesheuvel in de vroege jaren zeventig geregeld een klein arbeidershuisje huurde, midden in de polder, om bij te komen van zijn verblijf in het gesticht en zijn eenzame avonturen als beginnend schrijver. Hij fietste over het eiland, keek naar de vissersscheepjes in Colijnsplaat en naar het water in de Oosterschelde, waar de dam van de Deltawerken werd gebouwd, en ging naar het café

in Kamperland om jenever te drinken met norske Zeeuwen.

In het verhaal 'Dronkenschap' beschreef Biesheuvel hoe hij op een druilerige dag het café betrad. Toen een bieten-schipper hem vroeg wat hij eigenlijk voor de kost deed, loog Biesheuvel dat hij iedere week een gedicht schreef voor een Haagse krant waar hij duizend gulden voor kreeg. 'Voor de donder,' riep een jongen, 'duzend gulden en dat voor een opwalling!'

Het sombere, eenzame, verregende land waar Biesheuvel zo gelukkig was, had in de jaren na zijn verblijf een grote transformatie doorgemaakt. Op een paar honderd meter van het huisje waar hij verbleef was Noordzee Résidence De Banjaard verrezen: een vakantiepark met honderden fris gepoetste 'villa's' en 'landhuizen', naar keuze met of zonder sauna. En waar Biesheuvel aan de Oosterschelde over het grijze water had uitgekeken lag nu Roompot Marina: een van de vele jachthavens die met de groeiende welvaart in de beschutting van de Deltawerken waren aangelegd. Advertenties in landelijke dagbladen juichten: 'Geniet nog dit jaar van uw luxe Zeeuwse droomvilla!'

Veere

Maar na de bouw van de Deltawerken bleef de zee achter de dijken, naar het scheen voorgoed. De dijkbewaking werd verder geprofessionaliseerd en verdween uit de publieke belangstelling. Bij de verkiezingen van de Waterschappen, de oudste vorm van democratie in de Lage Landen, kwamen steeds minder mensen opdagen. En Rijkswaterstaat, waar in de jaren vijftig nog met ontzag over werd gesproken, werd langzaam uitgebeend door bezuinigingen. Niemand maakte zich er druk over. Nu en dan luidde er iemand de alarmklok. In januari 2013 las ik in de krant een interview met minister Melanie Schultz van Haegen, waarin ze waarschuwde dat Nederland slecht was voorbereid op een nieuwe watersnoodramp. Als het zover zou komen, hadden de Nederlanders geen idee wat ze moesten doen.

Maar de dreiging van het water leeft nauwelijks bij het grote publiek. Mensen hebben geen idee waar ze heen moeten als het misgaat. Moeten ze weg uit hun huis? Moeten ze de stad uitvluchten? Moeten ze weg van de kust, of juist naar de duinen?' Zelfs de hulpdiensten, ingedeeld in 'Veiligheidsregio's', hadden volgens de minister geen scenario's klaarliggen voor een grote watersnood. Wat doe je als helikopters en ambulances onder water staan? Bovendien moesten we bij het bouwen weer rekening gaan houden met het water, vond ze. Niet meer zomaar huizen neerzetten in uiterwaarden, en dan bij de overheid gaan klagen over natte voeten en het kromgetrokken parket, maar bouwen op terpen, zoals in Dordrecht nu al werd gedaan.

De belangrijkste pleitbezorger van die gedachte luisterde naar de naam Ronald Waterman. Op een regenachtige middag zocht ik hem op in Delft. In zijn standaardwerk *Naar een Integraal Kustbeleid via Bouwen met de Natuur* betoogde Waterman dat in het beleid alle eenentwintig functies die hij in het kustgebied onderscheidde moesten

worden meegewogen, van kustverdediging tot recreatie, van infrastructuur tot milieu, van volksgezondheid tot waterwinning. Licht duizelend stond ik buiten, na drie uur college. Eén kleine ingenieur had niet alleen het denken over de waterbouw veranderd, maar ook het landschap: vanuit de ruimte kon je de aanpassingen aan de Nederlandse kust zien die er mede door hem waren gekomen.

Laat in de middag voeren we de oude haven van Veere binnen, en vonden we een ligplaats aan een steiger direct naast het havenhoofd, aan de voet van de vijftiende-eeuwse vestingwerken.

In Jachtclub Veere; nog geen vijftig meter verderop aan het havenfront, stonden watersporters elkaar luidruchtig te verdringen bij de bar. De dames waren veelal gehuld in nautisch gestreepte truien, de heren in verschoten rode broek en poloshirt, de traditionele dracht van deftige zeilers – en wie daarop wil lijken. Het was nauwelijks voorstelbaar dat deze uitgelaten menigte nog iets te maken had met de oude bevolking van het vestingstadje.

In restaurant In den Struyskelder bestelden we dorade met antiboise en entrecote met rodeportsaus voor de vaders en tweemaal het kindermenu voor de dochters. Na twee grand desserts per persoon stopten we de meisjes in bed op de boot, en begaven we ons naar de bar van de jachtclub.

Diep in de nacht stond ik op het terras aan de voet van de vesting over het water te kijken. De wind was nog niet gaan liggen. In de verte, aan de andere kant van de dam, donderde de Noordzee op de kust. Maar in de jachtclub was de zee ver weg. De barvrouw luidde de bel voor de laatste ronde.

Zangmiddag voor de Vrede

Op zaterdag 20 januari organiseerde de Singelkerk een inspirerende Zangmiddag voor de Vrede.

De opkomst was overweldigend met tegen de 400 zangers. Daarmee werd een groots Vredeskoor gevormd, niet alleen voor prachtige samenzang en verbinding, maar ook als krachtig, positief signaal naar de wereld. De kerkzaal was verdeeld in bassen, tenoren, alt en sopranen.

Gezongen werd o.a. *La paz y amor*, *Can we sing a song of peace* en twee verschillende *Dona nobis pacem's*.

In een tijd waarin gruwelijke gebeurtenissen van oorlogsgeweld ons dagelijks bereiken, is het van essentieel belang om verbondenheid te koesteren te midden van verdeeldheid, machteloosheid, boosheid, verdriet en wanhoop.

De grote opkomst bij deze zangmiddag maakte zichtbaar dat deze middag duidelijk voorzag in een behoefte. We gaan kijken hoe we hier een passend vervolg op kunnen geven.

“Mijn vader gooide mij van het dak. Ik kon het niet begrijpen. Wie gooit zijn kind nou weg? Mijn vader. Papa.” Je valt meteen in het verhaal met deze openingszinnen van Selma Noort. Het is 31 januari 1953 en Liesje en haar zus Sjaantje worden midden in de nacht wakker gemaakt. Het is ijskoud en het stormt. ”

‘Snel, kleed je aan!’ zegt mama. ‘De zee komt. De dijk is kapot.’ ” Liesje maakt zich zorgen over het konijn, maar nog voor ze het kan ophalen spuit de zee door de brievenbus de gang in, terwijl Liesje met haar vader halverwege de trap zit en ze zien hoe het water zich door alle kiertjes en gaatjes het huis in perst totdat de deuren het begeven en het de voordeur in en de achterdeur uitstroomt.

De zee kwam door de brievenbus

Door Albertine Wendte-Voncken

Ik kende de verhalen van de watersnoodramp wel, maar het waren vooral verhalen van de generaties voor mij. Gelukkig had van mijn familie niemand er in de buurt gewoond en alleen mijn vader had in zijn studententijd in Delft een beetje natte voeten gehad, dus ik wist het wel, maar ik kende het niet. Dit boek gaf het gevoel dat je het echt meemaakte. Wat ik mij niet realiseerde was dat het na die eerste nacht waarin de dijken doorbraken lang duurde voordat iedereen gered was. Ondertussen ging het water weer omlaag bij eb, maar kwam het weer op bij de volgende vloed en nog hoger dan de eerste keer. Inmiddels voeren de reddingsbootjes langs, maar ze zeiden al vol te zitten. En dan besluit vader om de twee meisjes vanuit het dakraam in het bootje te gooien zodat zij in ieder geval veilig zijn. Het blijft daarna nog lang spannend of de familie herenigd zal worden.

Ik las het boek toen we in 2017 meededen met de boekenbingo, een 20 weken durende leesuitdaging om 20 boeken te lezen uit onder-, midden- en bovenbouw, dus 60 in totaal. Je komt zo in aanraking met boeken die niet in je leesbubbel zitten. Ik las het voor aan mijn toen 7-jarige zoon. Onze toen 3-jarige jongste lag al in bed als we de oudsten voorlezen. Het boek was zo meeslepend geschreven dat ik het niet kon wegleggen toen de jongens naar bed moesten en ik heb het in één ruk uitgelezen. Het was best een spannend boek, dus dat was wel prettig zodat ik het voorlezen goed kon timen tot aan de goede afloop.

Het boek is voor 7-9 jaar, maar het kan fijn zijn om vooral spannende boeken zelf eerst te lezen om te kijken of het geschikt is voor jouw kind om zelf te

lezen. Bij twijfel kan je het boek ook voorlezen, want dan kan je merken hoe je kind erop reageert en het desgewenst toelichten. Bovendien is voorlezen erg gezellig. Hoewel ik ze vroeger heus ook wel eerder naar bed kon wensen als het voorleestijd was, kan ik nu met grote tieners in huis nostalgisch terugverlangen naar een kind dat tegen je aan hangt terwijl je het voorleest. Het boek is bekroond met Vlag en Wimpel en heeft de Thea Beckmanprijs gewonnen voor beste historische jeugdboek. Het is nog verkrijgbaar in de boekwinkel en ook al beschikbaar op de onlinebibliotheek. De boekenbingo is begin januari voor de tiende keer van start gegaan, dus als je eens verrast wil worden dan is het leuk om hieraan mee te doen.

www.boekenbingo.nl

Opgevangen regenwater

Door Karen Lammers

Verrast en met toenemende vrolijkheid las ik eens een wetenschapsartikel in de krant dat mij meenam in de wondere wereld van de regendruppel. Begin twintigste eeuw hadden de onderzoekers Bentley en Von Lenard regendruppels opgevangen in een bakje met tarwemeel dat elke druppel afzonderlijk omgaf, zodat ze intact bleven om nader beschouwd te worden. Toen al schreven zij met verbazing de verschillende afmetingen van de druppels te hebben gade geslagen. Die verschillen waren er in elke regenbui en volgden een bepaalde verdeling van kleine en grote druppels, waarbij er in stortbuien meer grote druppels aanwezig zijn dan in fijne mist. Aanvankelijk werd aangenomen dat regendruppels tijdens hun val te maken krijgen met fenomenen zoals het tegen elkaar aanbotsen om vervolgens in delen uiteen te spatten en het samensmelten, en dat deze wisselwerking de grootte en de verdeling van druppels in de regen bepaalt. Maar mettertijd ontstond twijfel of dergelijke ontmoetingen tussen druppels wel voldoende vaak voorkomen om deze aanname te kunnen staven.

Nu, ruim een eeuw later, was daar deze publicatie waarin Franse onderzoekers een andere mogelijke verklaring aandroegen. In een experimentele setting hadden zij vallende regendruppels gefilmd. Zo hadden ze kunnen vastleggen dat al in het begin van hun val door de inwerking van de omringende lucht afzonderlijke druppels eerst afplatten tot een soort pannenkoek en vervolgens als een koepeltje worden opgebold waarna ze uiteenspatten in kleinere en grotere druppels. Middels wiskundige berekeningen kon bevestigd worden dat onder deze omstandigheden de waargenomen grootteverdeling van de druppels in een regenbui wordt bereikt.

La Fonte Aretusa, Syracuse

In Syracuse, Sicilië, ligt een zoetwaterbron, de 'fonte di Arethusa', vlak naast de Ionische zee. Hydrologisch wordt het ontstaan van de bron, zoals beschreven in een artikel van Burns, verklaard door een samenspel van landschap en bodemstructuur. Want ten noordwesten van de stad ligt een plateau, een kalkhoudend massief met eronder een laag van basalt en compacte sedimentaire zeeklei waardoorheen het water niet kan bewegen. Deze laag heeft een vorm als van een ondiepe schaal, die licht gekanteld is naar zuidoostelijke richting, naar de zee. De 'schaal' vangt veel water op van de neerslag die ontstaat doordat de zeewind tegen de bergketens slaat die westelijk aan het plateau grenzen. Door de kanteling en de insluiting van het water in de structuren tussen basalt en kalksteen ontstaat er een flinke druk, zodanig dat het water in overvloedige bronnen opborrelt daar waar de onderlaag de oppervlakte bereikt op een lager niveau.

Voor de oude Grieken die in Syracuse neerstreken en zich er vestigden was de bron een wonder. Dat er schoon, helder zoet water opwelde een paar passen verwijderd van het zoute, ondrinkbare zeewater probeerden zij te verklaren met een mythe, die tegelijkertijd ook hen en hun nieuwe vaderland dat ze achter hadden gelaten. Ovidius beschreef de mythe in zijn *Metamorfosen*. Zij verhaalt over een bronnimf, Arethusa, die in Griekenland bij de Olympus woonde en eens besloot te baden in de daar gelegen rivier, Alfeios. De riviergod werd verliefd op haar en kwam haar achterna maar met de hulp van Artemis, die haar in water veranderde en de bodem kliefde, kon ze ontkomen en stroomde ze weg om in Syracuse als bron boven de komen. De verklaringen, hoe verschillend ook, tonen dat mensen door de tijd heen opmerken en zich verwonderen en met eigentijdse middelen proberen te duiden.

Vele gezichten

In de komende tijd willen we verschillende leden, vrienden en belangstellenden, zowel jong als oud, aan het woord laten in de nieuwe rubriek: Vele gezichten. De keuze wordt gemaakt door de redactie. Deze maand Mathilde Andriessen.

Mathilde Andriessen :

De Singelkerk hoort al haar hele

Door Thijs van Hoogstraten

Deze keer spreekt de idA-redactie met een van onze Vrienden: Mathilde Andriessen. Door het meezingen in het Singelkoor is zij bij onze Amsterdamse gemeente betrokken geraakt. Maar eigenlijk, zal zij uitleggen, hoort de Singelkerk al haar hele leven bij haar. Er is achter haar een stuk doopsgezinde geschiedenis. En er is haar levenswerk, een utopie, hier en in Polen: Nemoland. Over die zaken gaat het vandaag. Met haar man woont zij in het hart van Amsterdam.

Mathilde, je vertelde dat je geïntregeerd bent door je Poolse verre voorvader, later doopsgezind Haarlemmer. Vertel?

"Ja, dat is echt een project van mij. Het gaat om Jacob Andriessen, uit het Gross Werder bij Danzig, waar de mennonieten al een langere geschiedenis hadden, maar waar ze door rampen en oorlogen tot armoede vervielen. Zoals ook Jacob, die ganzenhoeder werd. Daarom kwam Jacob in de 18e eeuw naar Haarlem, met niets. Naar verluidt was dat ook om daar bij de Oude Vlamingen gedoopt te worden. En dat is gebeurd. Later trouwde hij in een nette

Haarlemse familie en kwam via de textiel tot welstand; zijn (klein)kinderen werden bovendien voorganger, onderwijzer en publicist. Zijn achterkleinzoon, mijn overgrootvader, S.J. Andriessen werd doopsgezind predikant. Mijn vader, tenslotte, was nog steeds doopsgezind, nu in Winterswijk. Die bijzondere geschiedenis ben ik aan het uitzoeken, ook via allerlei archieven. Een boek dat me erg op weg hielp was "*Bezweegen broederschap*" van Sjouke Voolstra en anderen (2005)*. Daarin wordt Jacob ook genoemd. Maar als de lezers van idA me nog advies kunnen geven, graag!"

En dan Nemoland ...

"Dat begon allemaal met de wandelvereniging die wij in de jaren tachtig hebben opgezet. Wandelen op intekening, dat was het. Het werd zeer succesvol, in een tijd dat er nog geen internet was. We hadden zelfs twee busjes. En een wandelcentrum, tevens natuurtuin, achter in het Westerpark, waar we nu ook nog zitten, de Groene Hemel. Maar het internet haalde ons in en we gingen op zoek naar een nieuwe uitdaging. En dat werd Nemoland Polen, nu al zo'n 25 jaar.

Op de website van Nemoland zeggen jullie "een groene vrijplaats voor iedereen die actief het onbekende Polen wil ontdekken buiten de gebaande paden."**

"Ja, dat klopt nog steeds helemaal. Het landgoed, want dat is het eigenlijk,

Nemoland in Polen

Mathilde
Andriessen
in de Kerken-
raadskamer

leven bij me

ligt in het westen van Polen, niet ver van de Tsjechische en Duitse grens, en behoorlijk afgelegen. De streek heeft een enorm historisch verhaal. Na WO II kwam het bij Polen; de Duitsers zijn er – niet vrijwillig – weggetrokken, de huidige bewoners komen veelal uit het tegenwoordige Oekraïne. Maar het is er paradijselijk, met bossen, beken en velden. Wij hebben er 36 hectare, met een klein boerenbedrijf daarop, dat we zo natuurvriendelijk als dat kan proberen te runnen. Ecologisch verantwoord. Het centrale huis is een vervallen villa uit 1925, en nu ook gastenhuis. De wc's zijn er in principe buiten. Je kunt er logeren, kamperen, vissen, wandelen en fietsen. Ja, het is er echt prachtig! Onze gasten zijn zowel Nederlanders als Polen. Zelfs in de winter. En de lokale mensen zijn blij met onze aanwezigheid."

Ben je er zelf veel?

"Zeker een paar maanden per jaar, mijn man Peter zelfs meer. Ik kom er nu net vandaan. Het is er dan best koud! Min 20 zo'n beetje. Maar de beesten moeten ook verzorgd, zoals de kippen en de geiten. Gelukkig hebben we een lokale beheerder. Maar voor wat betreft het onderhoud doen we wel heel veel zelf, wij met zijn tweeën."

Op jullie website heb ik ook gezien, dat er milieuproblemen dreigden, vanwege de aanleg van een 'open mijn'. Hoe is het daar nu mee?

"Inderdaad heeft een mijnbouwbedrijf een paar jaar terug het plan ontwikkeld een open mijn aan te leggen, vlak bij ons, op zoek naar grondstoffen voor de porcelein-

industrie. Een hele berg zou worden afgegraven, en die hebben ze ook daadwerkelijk gekocht. Maar in de streek is een enorm protest opgestoken en allereerste actie gevoerd. Er waren echt serieuze milieuresisico's, vervuiling van het water dreigde, enzovoorts.

Mijn man Peter was ooit betrokken bij de kraakbeweging; zijn ervaring kwam goed van pas. En de burgemeester stond achter ons, en wij achter hem! Het plan is nu voorlopig afgeblazen en op de berg grazen weer schapen, en groeit weer de tarwe. Overigens hebben we hier in Amsterdam ook wel emoties gehad, toen de gemeente onze Nemolandplek in het Westerpark wilde opzeggen. Maar met een mediator zijn we eruit gekomen, nu blijft dat een natuurtuin en plek voor buurtactiviteiten."

Je bent nu Vriend. Hoe bekomt je die vriendschap? "Een echte kerkganger ben ik niet. Maar ik ben wel heel blij om op deze manier verbonden te zijn in een gemeenschapsgevoel. Je hebt de behoefte om ergens bij te horen. En ik zei het net al: de Singelkerk hoort bij mijn levensreis."

Heb je nog observaties aan de gemeente mee te geven? "Tja.

Misschien dat we wat minder bescheiden omgaan met ons Singelkoor. Niet omdat ik zelf graag meezing, maar omdat het best bijzonder is dat deze gemeente een koor heeft. Laat weten dat we er zijn, zou ik zeggen!"

De slotvraag: Zou je voor idA een lied willen kiezen, het 'lied van de maand'?

Ja, daar hoefde ze niet lang over na te denken, dat is lied 657:

*Zo lang wij ademhalen
schept Gij in ons de kracht
om zingend te vertalen
waartoe wij zijn gedacht*

Dank je wel, Mathilde. We beseffen dat er nog veel meer te vertellen was, en dat we eigenlijk nog niet uitgepraat zijn. Tot ziens, tot horens, en alle succes toegewenst – met Jacob en met Nemoland.

** Bezweegen Broederschap, het wel en wee van de Danziger Oude Vlamingen te Haarlem in de eerste helft van de achttiende eeuw opgetekend door Eduard Simonsz Toens in zijn Memoriaal (1735 – 1749). P. Visser (ed.)*

e.a. Uitgeverij Verloren, Hilversum, 2005

***Websites: www.nemoland.pl en www.nemoland.nl*

Clarite Bos

Op 23 december jl. overleed op de leeftijd van 38 jaar Lotta Clarite Françoise Bos, echtgenote van Matthijs Bosch en moeder van Oscar, Maurice en de kleine Julius van nog maar 2 jaar. Clarite deed een aantal jaren geleden kort mee met een Bijbelkring in de Singelkerk, voordat ze met haar man Matthijs verhuisde naar Panama met de bedoeling daar langer te blijven. In Panama bleek ze echter ernstig ziek te zijn, en zo kwam het gezin terug naar Nederland, en ging wonen in Den Haag, niet ver van Clarite haar moeder Corite. Door het afschuwelijke bericht van haar ziekte stond het leven ineens totaal op zijn kop, alle toekomstbeelden bleken onzeker.

Gelukkig ondervonden ze veel steun van hun beider families met wie de banden hecht waren en de zorg onvoorwaardelijk. En zo kwamen Matthijs en Clarite ook terug in de Singelkerk, en sloten om te beginnen aan bij een kring ter voorbereiding op de geboortedankzegging voor de nog jonge kinderen. En daarna bleven ze. Bijna altijd als er Kinderkerk was, kwam het gezin naar de dienst vanuit Den Haag, en zo werden ze vertrouwde gezichten in de kerk, en ontstond er ook een warme band met de kinderkerkleiding onder leiding van Liliane van der Steur. En dat terwijl er intussen voortdurend gedokterd werd om te proberen de ziekte een halt toe te roepen, wat steeds weer niet mogelijk bleek. Onder deze zware omstandigheden heeft Clarite op ongelooflijk knappe manier geprobeerd het leven te leven, er zo lang mogelijk als moeder, echtgenote en vriendin te zijn, en vertrouwen en hoop te houden. Op 17 december was het gezin nog aanwezig tijdens het Kinderkerstfeest, en hoewel ze hard achteruitging vierde Clarite het Kerstfeest met diner en al gewoon een paar dagen eerder, omdat ze zo van het Kerstfeest hield. De afgelopen maanden hebben we elkaar regelmatig en intens gesproken. Ze was heus wel eens opstandig en verdrietig, maar elke keer weer vond ze de moed en kracht om overeind te blijven, en er te zijn, in het

hier en nu voor haar kinderen en man, en alle mensen van wie ze hield. En dat waren er vele. En intussen wilde ze het leven zo gewoon mogelijk leven.

Het kan niet anders of haar levenslust, en haar vermogen om ondanks de zware omstandigheden moet te houden en het leven werkelijk ten volle te leven, moeten tot steun en troost zijn voor hen die achterblijven: Matthijs en de kinderen en haar moeder Corite in de eerste plaats, maar daarnaast zoveel anderen die zij heeft aangeraakt met haar hartelijke, lieve en warme persoonlijkheid. In een volle Kloosterkerk in Den Haag namen we in een roerende dienst op 2 januari afscheid van Clarite, in aanwezigheid van een aantal Amsterdamse Doopsgezinden. Moge onze Gemeente helpen in het steunen van Matthijs, de kinderen en moeder Corite. En moge de nagedachtenis aan Lotta Clarite Françoise Bos – Clarite Bos – tot zegen zijn.

Henk Leegte

Liesbeth Kastelein

Op 3 januari jl. overleed Liesbeth Kastelein op de leeftijd van 51 jaar. Liesbeth was getrouwd met Tjeerd Kooij, en samen waren ze vriend van de Gemeente. Ze deed destijds mee met een Bijbelkring, en ik ging voor in hun huwelijksdienst. Als werkende moeder met vier kort na elkaar geboren zoons (Otto, Jan, Piet en Dirk, tussen de 19 en 13 jaar oud) en woonachtig in Muiderberg kwam er van de zondagse kerkgang niet veel terecht, maar Lies en Tjeerd hielden altijd contact met onze Gemeente. Zo heeft Tjeerd nog een poosje meegedaan in de organisatie van het Dopers Gesprek. Ondanks het goede huwelijk en de vier prachtige zonen was het leven niet alleen maar makkelijk: eerst werd Tjeerd ziek, maar hij genas gelukkig, en toen Liesbeth. Nadat het er naar uit zag dat de ziekte

bij haar aanvankelijk verdwenen was, kwam het toch terug, en Liesbeth wist dat als dat zou gebeuren, haar kansen zeer klein zouden zijn. Ook Liesbeth had veel om voor te willen leven. Ze was erg sportief, had een grote vriendenkring en kwam ook uit een warm en liefdevol gezin met drie oudere broers op wie ze dol was, en de omgekeerd de broers op hun kleine zusje. Ook met Liesbeth en Tjeerd heb ik vele gesprekken gevoerd, aanvankelijk nog in de Singelkerk, later thuis in Muiderberg. Liesbeth en Tjeerd gingen het allemaal aan, deelden hun angsten en zorgen, en konden intussen ook kijken naar al datgene waar ze dankbaar voor waren.

Bijzonder was het hoe wij af en toe in de tuin in Muiderberg de grote vragen van het leven en sterven bespraken, en het hoe en wat als-dan, terwijl intussen de jongens met hun vrienden een soort sportschool hadden opgezet in de tuin, en gezamenlijk oefeningen stonden te doen. Liesbeth genoot daar enorm van. Liesbeth hield ook erg van de feestelijkheid van de decembermaand, en was dankbaar dat ze dat nog mee kon maken. Ook zij had voor zichzelf de data maar wat vervroegd zodat ze er ten volle van kon genieten, en deed dat ook werkelijk. Tot het laatst toe heeft ook Liesbeth het leven geleefd, en ervan genoten. Maar na Oud en Nieuw was het voorbij en ging het ineens niet meer.

Haar afscheidsdienst vond plaats in een volle Grote Kerk in Naarden, en was helemaal door Tjeerd, haarzelf en mij voorbereid. Ook hier veel familieleden, vriendinnen en vrienden van Liesbeth, en veel vrienden van de jongens. Intens verdrietig en wonderlijk genoeg ook prachtig en innig was de dienst. We denken aan Tjeerd, de jongens en de ouders en broers van Liesbeth, en bidden dat de gedachtenis aan Elisabeth Maria Kooij-Kastelein tot zegen moge zijn.

Henk Leegte

Uit de kerkenraad

Uit de kerkenraad van 14 december 2023 en 11 januari 2024

De eerste vergadering van 2024 is gestart met een glaasje champagne. De kerkenraadskamer kon weer in gebruik genomen worden en dat was een bubbel waard. De volledig gerenoveerde, stijlvolle kamer is prachtig geworden met subtiele roze nuances die terugkomen in muren, vloer, tafel en gordijnen en tezamen een bijzonder harmonieuze sfeer geven. Ook de akoestiek is nu geweldig. Er is een ringleiding aangebracht zodat de ruimte ook voor kringen goed gebruikt kan worden. Het zal nog wel even duren voordat alle werkzaamheden afgerond zullen zijn, maar we zijn er nu al blij mee.

De kerkenraad kijkt met tevredenheid terug op de kersttijd. Het waren allemaal mooie, goedbezochte diensten. Vooral de kinderdienst op 17 december was een groot succes met een geweldige opkomst van kinderen met hun ouders en grootouders.

De oproep om Amsterdamse projecten voor te dragen voor het collecterooster van dit jaar heeft geen geschikte voorstellen opgeleverd. Projecten moeten namelijk ook een ANBI-status hebben. Het collecterooster van het afgelopen jaar is zodoende uitgangspunt geweest voor het rooster van dit jaar. Het onderwerp staat nu vroeger in het jaar op de planning zodat er op tijd naar nieuwe projectdoelen gezocht kan worden.

We zijn blij met het bedrag van de vrijwillige bijdragen over 2023. Elders in dit blad staat het resultaat waarbij ook, ter vergelijking, de cijfers van voorgaande jaren zijn gegeven. Met een gerust hart zijn zodoende de activiteiten doorgenomen die voor dit jaar op de planning staan. Het zijn er weer heel wat en we hopen dat er voor iedereen wat bij zit. Zo gaan bijvoorbeeld op 17 maart de Singelkerkconcerten hun tweede seizoen in, hopen we in Noord twee bijeenkomsten van Preek van de Leek te houden en worden er boeiende sprekers uitgenodigd voor het Dopers Gesprek. In de maandelijkse nieuwsmails wordt hierover meer informatie gegeven.

Een kerkenraadslid wordt voor een termijn van drie jaar aangesteld, waarna het mogelijk is om nog een termijn lid te blijven. Maximaal 6 jaar dus. Dit betekent dat er ieder jaar een wisseling plaats vindt. Zo zal Oldrik Verloop in maart a.s. afscheid nemen. We zijn daarom erg blij dat Kirsten Meijer bereid is om zijn plaats in te nemen. Zie ook de aankondiging elders in dit nummer.

Hebt u al gezien dat de namenborden in de gang gerenoveerd zijn? Het is een mooi geheel geworden. Ook het bord dat buiten bij de voordeur hangt is volledig gerenoveerd. Op korte termijn zullen nu ook de stoelen in de kerkzaal opgeknapt en opnieuw bekleed worden. Dankzij twee schenkingen hiervoor is deze opknappbeurt mogelijk.

De kerkenraad heeft ingestemd met de aankoop van een voormalige pastorie aan de Nieuwendammerdijk. Er komen studio's in, bedoeld voor alleenstaanden in diverse leeftijden. De uitwerking en concretisering ervan zal op korte termijn opgestart worden, waarna meer informatie gegeven kan worden.

Website

De website wordt continu aangevuld, verbeterd en geactualiseerd. Neemt u af en toe eens een kijkje op www.doopsgezindAmsterdam.nl en op onze sociale media (Facebook, Instagram en Twitter).

Voordracht nieuw lid van de kerkenraad

Met genoegens maakt de kerkenraad hierbij bekend dat de vacaturecommissie als nieuwe lid van de kerkenraad zr Kirsten Meijer heeft voorgedragen. Zr Meijer heeft in mei 2023 belijdenis gedaan en voldoet zodoende nog niet aan de gestelde eis dat een kerkenraadslid minimaal twee jaar lid van de gemeente moet zijn. Desondanks is zij zelf van harte bereid om deze taak op zich te nemen en draagt de kerkenraad haar hierbij met genoegens voor.

Zoals bepaald in artikel 20 van het huishoudelijk Reglement van de VDGA (Doopsgezind Amsterdam) kan iedere groep van tenminste 10 leden van de gemeente aan de kerkenraad andere kandidaten opgeven, gedurende twee weken na het verschijnen van dit blad. Bedoelde opgave dient door alle voorstellers ondertekend te zijn en vergezeld te gaan van een schriftelijke verklaring van die kandidaat dat deze bereid is een eventuele benoeming te aanvaarden.

Bij het uitblijven van andere kandidaten wordt [zr Meijer geacht te zijn verkozen waarbij er tevens vanuit wordt gegaan dat dispensatie is verleend voor het feit dat zij nog niet twee jaar lid van de gemeente is.

Een creatieve veertigdagentijd. Doe je mee?

Jezelf voorbereiden op het paasfeest. Op een nieuw, vruchtbaar begin. Daarvoor biedt het werkboek 'Ruimte scheppen voor een nieuw begin' je een creatieve, rijke leidraad naar inkeer en bezinning. We nodigen je uit om, net als talloze andere gemeenteleden, het werkboek te volgen en gedurende de veertigdagentijd dagelijks te schrijven. Voor jezelf, maar toch samen omdat je je verbonden voelt met de anderen die hetzelfde traject doorlopen. Je schrijft geen zorgvuldig proza. Het gaat om doorschrijven, om dat wat uit je pen wil vloeien. Kromme zinnen en schrijffouten; maakt niet uit. Dit schrijven brengt jou een persoonlijk innerlijk proces ter voorbereiding op het paasfeest. Je creëert ruimte voor het nieuwe. Doe je mee?

Maximaal 20 minuten per dag

Elke dag (het kost je gemiddeld een kleine 20 minuten) brengt het werkboek je:

- *Mediatie: een korte oefening in waarnemen (5 min)*
- *Inspiratie: een gedicht of citaat en een verwijzing naar bijbelteksten*
- *Eén pagina om vloeiend op door te schrijven. Hierdoor ontstaat innerlijk nieuwe, schone ruimte.*

Jouw werkboek is een plek waar je gedurende de veertigdagentijd elke dag terugkeert bij jezelf. Een plaats om in stilte op adem te komen, terug te kijken en vooruit te dromen. Je schrijft en leest in het boek dat gaandeweg steeds meer jouw metgezel wordt op reis van oud naar nieuw. Het werkboek neemt je mee van aswoensdag tot Pasen.

Boeken liggen klaar

De werkboeken (à € 25,00) liggen klaar bij de kosterij. Er is ook een inkijkexemplaar.

Voor iedereen!

Mocht de aanschaf van het werkboek voor jou te begroterlijk zijn, dan gaan we daar een mouw aan passen. Wil je graag meedoen maar kom je niet naar de kerk? Dan kun je bellen naar de Singelkerk of mailen naar Liliane van der Steur: l.vandersteur@vdga.nl Is er een andere reden die deelname in de weg staat terwijl je wel graag wil, laat het weten. Ben je bijvoorbeeld slechtziend, dan kunnen we een maatje voor je zoeken.

Voor wie wil delen

Voor de mensen die het prettig vinden om samen op te trekken en te delen, organiseren we een aantal bijeenkomsten na de koffie op zondagochtend. Je kunt dit natuurlijk onderling ook zelf regelen. Voortschrijvend inzicht, op weg naar Pasen. Prachtig als je meedoet!

Liliane van der Steur

l.vandersteur@doopsgezindamsterdam.nl

Van Ewoud Roos

Lieve zusters en broeders,

Een nieuw jaar, en – voor dit jaar – een wat andere wijze om elkaar te groeten, namelijk in idA, ons kerkblad. Het afgelopen jaar heb ik aan mezelf gewerkt. Ik dank jullie zeer – voor zover ik dat nog niet persoonlijk heb gedaan – voor al die dierbare wensen voor herstel en beterschap, en het nieuwe jaar. Al jullie kaarten heb ik bewaard, van de bemoedigende teksten erop zou je preken kunnen maken: 'Make peace with your past, so it won't disturb your present Time heals almost everything, give it time Smile, you don't own all the problems in the world....'

Ik pak het werk dus 'slowly büt steadily' en van harte weer op! *Lieve groet van Ewoud*

Lever hier uw kerstkaarten in

Als u van plan bent uw kerstkaarten in de papiercontainer te gooien dan kunt u ze een tweede leven bezorgen door ze in te leveren bij de koster van de Singelkerk.

Stans Mulder maakt van onderdelen van de kaarten nieuwe kaarten die bij de Adventsbijeenkomst aan het eind van dit jaar worden uitgedeeld.

Een oude traditie!

Het Dopers Gesprek

Het koninklijk instituut voor de tropen: naar een nieuwe rol in de wereld

Op **dinsdag 27 februari** om 20.15 uur spreekt Henri van Eeghen, directeur van het Koninklijk Instituut voor de Tropen, over de missie van het KIT. Welke rol kan het ooit koloniale instituut spelen in een wereld die ingrijpend veranderd is?

Wat zijn op dit moment de belangrijkste activiteiten van het KIT, hoe wordt er op inclusieve wijze samengewerkt en kennis over-gedragen, hoe ziet de wezenlijke verandering in deze postkoloniale tijd van de werkverhoudingen eruit? Ziet het KIT voor zichzelf naast het projectmatig adviseren en helpen van haar doelgroepen ook een functie in het beïnvloeden van opinies en denkwijzen hier te lande? En welke rol speelt zijn eigen visie en idealisme daarin? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat mensen zich weer gezien voelen?

Henri van Eeghen heeft vanuit een bedrijfsmatige achtergrond leidinggegeven aan het gelijknamige familiebedrijf. Daarna was hij actief in managementposities bij Cordaid, Mercy Corps en Synergos, alle actief in vormen van ontwikkelingswerk, vanuit verschillende landen. Sedert eind 2022 is hij als directeur verbonden aan het Koninklijk Instituut voor de Tropen, het KIT.

Aanmelding:

www.doopsgezindamsterdam.nl/
programma

Er is een beperkt aantal plaatsen beschikbaar. Met je aanmelding rekenen we op je komst.

Volgende avond van het Dopers Gesprek: **9 april**: Jan van Hövell, oprichter stichting KLabu

Leerhuis in de Singelkerk

Tamar en Rachab, twee bijzondere vrouwen

Zaterdag 9 en 16 maart 2024
10.00 – 14.15 uur

Met een knipoog naar 'Woke' en 'me too' is Niek de Wilde gevraagd om met ons de teksten m.b.t. twee bijzondere vrouwen, Tamar en Rachab, te bestuderen. Deze twee worden genoemd in het afstammingsregister van Jezus in Mattheus 1:1-7 en daar is een reden voor.

Op zaterdag 9 maart staat Tamar centraal (Genesis: 38) en op 16 maart Rachab (Jozua 2 en 6).

De term leerhuis komt uit het Jodendom. In ons leerhuis wordt dan ook gewerkt vanuit de joodse traditie. Aan de hand van (Bijbel)teksten vragen we ons af wat het verhaal en de teksten voor ons betekenen, wat ze ons zeggen en wat de consequenties ervan zouden kunnen zijn

voor het (ons) dagelijks leven en handelen. Diverse (Bijbel)-vertalingen worden naast elkaar gelegd, er wordt uitgelegd en toegelicht, maar er worden vooral veel vragen gesteld, ervaringen en denkbeelden uitgewisseld en discussies gevoerd. We hebben respect voor de tekst, voor de joodse- en christelijke traditie envoor elkaar.

De deelnemers hebben verschillende levensbeschouwelijke achtergronden. We hopen dat dit u ook aanspreekt en dat u mee wilt doen.

De kosten zijn als altijd € 32,50 voor twee zaterdagen incl. drankjes en koekjes.

Informatie en opgave:
Rimke.vanderveer@doopsgezindamsterdam.nl

Vrijzinnig Leerhuis 'Het goede leven' Docent en gespreksleider: dr Alfred van Wijk

Vanaf de Klassieke Oudheid tot de dag van vandaag staan levensbeschouwelijke denkers stil bij de vraag 'hoe te leven'. Zij gaan er allen van uit dat een leven waarin wij als een willoos stuk drijf hout meegevoerd worden op de stroom van de dagelijkse gang van zaken afgewezen moet worden. Zij kiezen daarom voor een heel bewuste levensstijl die door enkelen wel aangeduid wordt als levenskunst, een methode in die leidt tot het goede leven. In het weekend met het bovenstaande thema maken wij kennis met diverse opvattingen die tot het goede leven kunnen of behoren te leiden.

Dat de gedachten over het goede leven uit de joods-christelijke traditie ook expliciet aan de orde komen, daarvan getuigt al direct de openingsfilm *Il vangelo secondo Matteo* van Pier Paolo Pasolini.

Aanmelden: VL-registratieformulier-2023-2024-1.pdf (doopsgezinden.nl)

Informatie over collectebestemmingen

Het team

Essemie van Dunné
voorganger, jongeren-
en opbouwwerker
in Noord
t 06 48 35 07 25
e.vandunne@
doopsgezindamsterdam.nl

Joke van der Heide
jongerenwerk
t 06 17 96 43 71
j.vanderheide@
doopsgezindamsterdam.nl

Henk Leegte
predikant
t 06 45 62 62 70
h.leegte@
doopsgezindamsterdam.nl

Ewoud Roos
predikant
t 06 34 11 50 00
e.roos@
doopsgezindamsterdam.nl

Liliane van der Steur
jeugdwerker
t 06 21 39 75 44
l.vandersteur@
doopsgezindamsterdam.nl

Stoelenproject

Het Stoelenproject is de meest laagdrempelige avond- en nachtopvang van Amsterdam. Van 15 september tot en met 30 april realiseert men sinds 1989 ieder seizoen weer 12.000 overnachtingen met 90 vrijwilligers. De opvang is sober, maar veilig, warm en gratis. Elke avond en nacht verblijven er 50 daklozen in deze opvang aan de Marnixstraat.

Stichting voor Doopsgezinde geloofsopbouw en solidariteit

voorheen: Stichting Doopsgezinde Zending en Stichting Gemeenschap voor Doopsgezind Broederschapswerk in Nederland. Zending: De Doopsgezinde zending steunt zeven projecten in verschillende landen, zoals het project Youth Exchange Indonesia 2024 en de opleiding vrouwelijke deacons in Tanzania. GDB: Gemeenschap voor ondersteuning van projecten voor doperse basiseducatie en de ontwikkeling van een themamap.

Kruispost

Kruispost biedt medische en psychosociale zorg aan inwoners van Amsterdam zonder zorgverzekering. Doelgroep: onverzekerden, onverzekerbaren (uitgeprocedeerde asielzoekers/-ongedocumenteerden) en daklozen. Toeristen zijn welkom voor een eenmalig consult. Bij Kruispost streeft men naar zorg op het niveau van een reguliere huisartsenpraktijk.

Stay Tuned

Deze Stichting streeft naar een orgelcultuur met een gezonde toekomst die wordt geschraagd door de aanwas van jonge enthousiaste organisten door: kostbaar monumentaal erfgoed in stand én in gebruik te houden het proces van vergrijzing van het orgelconcertpubliek tegengaan jong publiek inspireren talentontwikkeling van orgelspelende jongeren/tieners.

UAF

Het UAF – Universitair Asielfonds – helpt vluchtelingen bij het erkend krijgen van hun diploma's en zoekt voor hen mogelijkheden om verder te studeren en werk te vinden.

Als u niet in de dienst aanwezig kon zijn en toch iets wilt bijdragen aan het project kunt u dat via het aangegeven bankrekeningnummer doen of via de Givt-app.

Uw financiële bijdrage in 2023

Kortgeleden hebben zijn de boeken gesloten voor het jaar 2023. Het totaalbedrag van giften ligt nog niet op het niveau van voor corona maar het is toch weer wat hoger dan vorig jaar. Heel positief, we zijn er blij mee.

De financiële bijdrage van leden en vrienden blijft van groot belang voor Doopsgezind Amsterdam. Met deze bijdrage kan onder meer de IdA worden bekostigd alsmede muziek tijdens diensten en allerlei evenementen zoals Dopers gesprek en het kinderkerstfeest.

Overzicht van opbrengsten:

2020	€ 85.518
2021	€ 49.656
2022	€ 69.497
2023	€ 71.497

Iedereen van harte bedankt voor uw bijdrage!

In een volgende idA zullen we u informeren over de collecte-opbrengsten voor de projecten.

Agenda

Februari 2024

(kerkdiensten: zie achterkant)

• Za 3 feb	Koorrepetitie	Singelkerk	10.30 uur
• Zo 4 feb	Boekpresentatie J. Gaaikema	Singelkerk	12.30 uur
• Di 6 feb	Bijbelkring E. van Dunné	Singelkerk	13.30-15.00
• Vr/za 9/10 feb	Vrijzinnig Leerhuis	Menorode	*
• Zo 17 feb	Koorrepetitie	Singelkerk	10.30 uur
• Di 20 feb	Kring M. Krebber: Amos	Singelkerk	15.00 uur
• Do 22 feb	Bijbelaars; H. Leegte	Singelkerk	11.00 uur
• Zo 24 feb	Koorrepetitie	Singelkerk	10.30 uur
• Di 27 feb	Dopers Gesprek: H. van Eeghen	Singelkerk	20.15 uur *
• Za 2 mrt	Koorrepetitie	Singelkerk	10.30 uur

* Zie elders in dit blad

Boekpresentatie

Op **zondag 4 februari 2024** om 12.30 uur houdt zr. Jolan Gaaikema in de Singelkerk een boekpresentatie van twee nieuwe boeken van haar hand.

Het eerste boek: *Zingen verruimt het hart, nieuwe kerkliederen op bekende melodieën.*

Gewone kerkliederen, deels ook voor feest- en gedenkdagen, voor de actualiteit en voor het werken aan vrede, alle met nieuwe teksten maar met vertrouwde melodieën.

Het Singelkoor (onder leiding van Gerard van Zeijl) zal enkele van deze liederen ten gehore brengen. Ook de gasten zullen zeker een lied mogen zingen.

Dit boek kost € 27.50 en is te bestellen bij de boekhandel, ISBN 9789464815610.

Het tweede boek: *Mensen met gevoel. Personen uit Genesis vertellen hun verhaal.* Onder anderen Eva, Jubal (de zoon van Lamech), Ismaël, Tamar en Benjamin komen aan het woord.

Dit is een e-book, kost € 5,- en is te verkrijgen bij www.boekenbestellen.nl.

Jolan Gaaikema is doopsgezind predikant. Zij woonde een aantal jaren in Suriname, waar zij diverse projecten opzette. Nu terug in Nederland is zij actief als schrijfster en voorganger. Inmiddels is zij lid van onze Amsterdamse gemeente.

Voor wie meer over haar wil weten: www.jolangaaikema.nl.

Kopij voor het volgende nummer vóór **11 februari 2024** sturen aan Mieke Krebber
Mail: m.krebber@chello.nl
Adres: Dulcie Septemberpad 73,
1093 NK Amsterdam
(telefoon 020-6731926).

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen in te korten of niet op te nemen.

Secretariaat en administratie

Singel 452
1017 AW Amsterdam
kerk (020) 623 45 88
kosterij@doopsgezindamsterdam.nl
secretariaat (020) 624 65 73
secretaris@doopsgezindamsterdam.nl
boekhouding (020) 627 70 72
gironummer
NL11INGB0000141442 (VDGA)
website:
www.doopsgezindamsterdam.nl
website van de ADS: www.ads.nl

COLOFON

idA, in dit Amsterdam
Maandblad voor geloof
en gemeentelieven van
Doopsgezind Amsterdam.

Redactie

Joke van der Heide
Thijs van Hoogstraten
Karen Lammers
Liliane van der Steur
Wim de Vries Lentsch
Mieke Krebber (eindredacteur)

Ontwerp en realisatie

Ontwerpgroep Lâle, www.lale.nl
(033) 462 46 93

Verzending idA via het secretariaat:
e-mail: secretaris@doopsgezindamsterdam.nl

KERKDIENSTEN FEBRUARI 2024

	Singelkerk Centrum 10.30 uur	Meerpad Noord 10.15 uur	Collectebestemming
4 februari	M.H. van Hoogstraten	E.M.L. van Dunné**	Stoelenproject NL42 INGB 0001320598 t.n.v. Stoelenproject, Amsterdam
11 februari	Ds H. Leegte*		Collecte t.b.v. de Stichting voor Doopsgezinde geloofsopbouw en solidariteit NL19 ABNA 0243493886 t.n.v. Alg. Doopsgez. Sociëteit te A'dam o.v.v. geloofsopbouw
18 februari	Ds J. van Aller	E.M.L. van Dunné	Stichting Kruispost NL22 ABNA 0437295370 t.n.v. St. Vrienden Kruispost
25 februari	M.J. Klomp-Gerringa *		Stay Tuned NL57 TRIO 0320204839 t.n.v. Arjan Schippers
3 maart	Ds H. Leegte	E.M.L. van Dunné**	Stichting voor vluchteling-studenten UAF NL41 INGB 0000076300 St. Vrienden Kruispost

* Kom-in-de-kring en Kinderkerk **Kinderkerk

OPROEP:

Huishoudelijke hulp Rijpenhofje

Na ruim veertig jaar trouwe dienst verlaat Corrie van de Stolpe het Rijpenhofje. Twee ochtenden in de week hield ze de gemeenschappelijke ruimtes van het hof netjes. We zullen haar enorm missen en zoeken iemand die onze Corrie, 3 uur per week, gaat vervangen. Mocht u iemand kennen die het leuk vindt om deze taak op zich te nemen dan horen wij het graag.

Tel : 06 24578451,
Karin Klazes, hofraad, Rijpenhofje.